

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Egyetemet Kassának*).

Irta: Dr. BALÁS KÁROLY kassai kir. jogakadémiai tanár.

Nem akarunk hangulatot kelteni más országrészek kulturális gócpontjainak jogos érdekei ellen, sem versenyre lépni azokkal. A t akarjuk vázolni csupán az egyetemi oktatás decentralizációjának kérdésében, hogy miért nemzeti szükséglete a kassai egyetem a felvidéki intelligenciának, különösen pedig az ugynevezett Rákóczi-vármegyék középosztályának, amely középosztály tettekkel bizonyította be, hogy három évszázad óta a legmagyarabb társadalmi réteg.

Az országnak ezt a részét sohasem lakta labancz nép. Összeforrott annak egész története a magyar-faj életküzdelmével.

És bizony voltak idők, a mikor a szoroson vett Magyarországon tettekben csak itt nyilvánult meg, itt húzódtott meg a hazaszeretet s a mikor az országnak csak ezt a részét lehetett joggal magyarnak nevezni.

A vallásszabadságért vívott százados küzdelmekben is ennek a vidéknek a történelmi közép osztálya járt elől és pedig valláskülönbség nélkül, mert a magyar fajszeretet mindig azt hirdette itten, hogy a más vallást követő magyarok szabadsága, szabadsága egész fajunknak, minden vérünknek.

Az abszolutizmus ellen vívott háromszáz éves küzdelmekben csatatéren, megyegyűléseken, tettekben, számkivetésben és vértanu halálban azoknak a vármegyéknek társadalma, nagyja-apraja járt elől rang, vagyon és valláskülönbség nélkül,

* A szerző fiatal és jeles jogász-tanára a kassai jogakadémiának. Közzöljük tőle ez általános közhasznú képző memorandumot, mert bennünket is igen közelről érdekel a kérdés és jövőjük előtt álló ifjainknak, ha létesül a kassai egyetem és pályát akarnak végezni, nem kell messze földre vándorolniuk és drága pénzen tanulniuk.

TÁRCZA.

A bacillusokról.

Irta és felolvasta a „Polgári Olvasókör” jubiláris ünnepélyén (decz. 1.)
Dr. VERES SAMU
(Folytatás.)

A szerelem bacillusai. Származásukra nézve őslények, melyeknek első generációja már a teremtés reggelén belopózott az első embernek szívébe s állítólag ezektől származik az a szententia, hogy nem jó az embernek egyedül élni s ők az okai annak, hogy Ádám testi sulyából elveszített egy oldalbordát, de nehezebb lett egy házi keresztel, kit Évának neveztek el s ki később arról lett nevezetes, hogy az összes különböző rendű és rangú bacillusoknak helyet szorított szívében. Mert a szerelem bacillusainak állandó lakása a szív, melyet néha teljesen elözönlének. Fajrokonaikat, az értelem és ész bacillusait ritkán látogatják meg, mivel ezekkel rendszeren elvi ellentétben állanak s ilyenkor úgy összevesznek és összeverekednek, hogy az egyik fél többnyire a csatatéren marad. Legalább eddig alig volt eset arra, hogy ha pl. a szív bacillusai győztek, az ész bacillusai közül csak egyetlen egy is életbenmaradt volna.

De ha gondosan elkerüljük a koponya-barlangnak azt a részét, amelyben az agyvelő van elhelyezve, annál szívesebben jelennek meg a szemek tükrében s az arcon s erre egy rózsaszínű fátolt, a szemekre pedig rózsaszínű szemüveget helyeznek. Ez az oka annak, hogy a szerelmes ember más színben látja a világot, mint a milyen valóban.

A szerelem bacillusainak életrajzában bizonyos periodusokat különböztetünk meg. Első a lappangó korszak, mely rendszeren 14—16 évig tart. Ez idő alatt aluszak s a szervezetben semmi zavart nem okoznak.

Második az ébredés korszaka, melynek jellemvonása a titokzatosság. A betegség külső nyilvánulása fiatal leányoknál és serdülő uraknál az elpirulás, néha az étvágytalanság. Nem ragadós, inkább járványos, melyen minden ember átesik a 15-ik életévtől fölfelé. Ennek a korszaknak van egy kritikus pontja is, melyet nyugodtan lehetne harmadik periodusnak nevezni. E kritikus ponton a szenvedő egyen láza oly magas, hogy annak fokát csak a Fahrenheit-téle hőmérőn lehetne megállapítani.

a melynek történelmi szereplésük adta a Rákóczi-vármegyék nevét.

Most tehát, a mikor arról van szó, hogy egy nemzeti kormányának politikája új erősségekkel lássa el a magyarságot, lehet-e mellőzni a magyar társadalomnak ezt a rétegét?

A közvélemény erre máris nemmel felel és nemzeti követelményként kívánja ez országrész központjába: Kassára az új egyetemet.

Hogy harmadik vagy nem harmadik-e ez az egyetem, — teljesen mellékes — az a mi kétségtelen az, hogy az ország ennek a részének magyarsága, történelmi tradíciókban felnőtt értelmisége az egyetemi decentralizáció kérdésénél sem idő, sem hely, sem sorrend tekintetében nem mellőzhető.

A nemzeti kormánytól várja ennek az országrésznek a közvéleménye most a jelenben a kassai egyetem felállítását és pedig azért is a mostani kormányzattól és most a jelenben, mert változékony politikai viszonyaink között csakis a teljesen nemzeti alapon álló kormányzattól várhatunk az ország ezek a részei valamit. Hiszen egy újabb kedvezőtlen rendszerváltozásnál, — a mint azt majd háromszáz év története bizonyítja, — megint csak ezeknek az országrészeknek kell előjárniuk s megint mostoha gyermekei lesznek a hatalomnak.

De nincs is más része az országnak, a hol nagyobb szüksége volna a magyarságnak erre az új erősségre. A panszlavizmus és az internacionizmus egyre szélesebb mederben hódít tért, egyre nagyobb területen, egyre szélesebb néprétegekben ássa alá mindazt, ami nemzeti. Egészen más karaktert ölt e vidék idegen ajku társadalma. A régi középosztály helyén bevándorlott idegenek vannak már a legtöbb helyen, — érzéketlenek a nemzeti szempontokkal szemben.

Különbö a szerelem bacillusai igen ritka esetben okoznak halált, a betegség többnyire önmagától szűnik meg s aki egyszer átesett rajta, rendszeren immunissá válik — bár kivételesen előfordul a visszaesés is nőknél a 40, férfiaknál a 60 ik év körül, mely esetben igen veszedelmes s nehezen gyógyítható. A beteg ilyenkor ritkán kerül el a komikus hatásokat, a közvélemény csudálkozását.

A szerelem bacillusainak világot kormányzó szerepére és jelentőségére nem szükséges hivatkozni.

Mindenki tudja, hogy minő része van a szerelemnek a közéletben. Amely szívből szerelem lakik: ott vágyak is vannak s ahol a vágyak kormányozzák az akaratot: ott van az alkotás és a rombolás.

A szomjuság bacillusai. Némelyek a görög Dionysiosztól, mások Noétól származtatják. Egyik sem valószínű, mert a mérsékelt éghajlat alatt vannak leginkább elterjedve s tenyésztésükre a magyarországi klíma is elég kedvező. Fiziológiai karakterük az, hogy bár a szomjuság bacillusai, mégis leggyakrabban viziszonyban szenvednek. Ritka érzékenységtük van a dejeses sarkak iránt, a melyek felé állandóan vonzódnak. Ilyen dejeses sarka van minden községnek és városnak, néha több is, melyeket a füle is kellemesen ható nevekkel látnak el, pld. Rózsa, — Zöldia, — Korona, — Makkhetes. Az asszonyi nem iránt roppant tisztelettel viseltetnek s védőszentjökül is egy asszonyt választottak, ki állandóan Kabán lakik s kinek jeles mondásai, mint szárnyaló igék annyira ismeretesek a társadalom minden osztályában, hogy alig van ember, a ki ne tudná, hogy mit mondott a kabai asszony. Ennek a menyecskének különben férje is van: valami kefékötő, ki rendületlen híve annak az általa felállított elméletnek, hogy némely embernek gyomrában szivacs van.

Hiszik a lélekvándorlást s e hitüket gyakorlatilag is dokumentálják. Igen könnyen alakítják az embereket különféle állatokká, még pedig sorrendben, először oroslánná, azután tigrissé s legutoljára disznóvá, mely végső stádiumból egy hosszú és mély álom után ismét emberré változtatják, csak hogy már ekkor egy kandurt varazsolnak belé, melynek nyárogását a szenvedő betegek citrommal, káposztalével s a homeopathikus hatású sörrel igyekeznek elhallgattatni.

Különbö nagyon poetikus természetűek, szeretik a társaságot, a dalt, a művészetet s leginkább a bölcselkedést, mely utóbbi esetben vitatkozást kezdenek s ennek folyama alatt poharakkal, sörös flakókkal, vizes kan-

Közöttük csak egy csaknem teljesen összeomlott bástyája van a nemzeti érzésnek, a magyarságnak, a magyar fajszeretnek: a Felvidék tradíciókhoz ragaszkodó középosztályának maradványai s az ennek szellemétől áthatott értelmiség. — Ez a társadalmi réteg mindig magyar marad, — mindent el kell követnünk, hogy el ne tűnjék ezekről az országrészekről. Nemzeti szempontból életbevágóan fontos ezeken az országrészekben, hogy ennek a társadalmi rétegnek gyökerei el ne szakadjanak innen.

Pedig elszakadnak, ha más vidékre, az ország más részibe kell menniök egyetemi tanulmányaiknak folytatása végett, — a jogakadémiák nem lévén képesek az igényeknek megfelelő szakképesítést itthon megadni.

A szegény egyetemi hallgató, különösen a szegény szigorló más vidékre kénytelen menni, hogy a neki szigorlatokat is nyújtó egyetem székhelyén mellékkeresetet találhasson. Ha egyetemet akar látogatni, kénytelen ott lakni, odaköltözni, mert keresményre van utalva. Elszakad szülőföldjétől.

Pedig nemzeti érdek az, hogy ezen a vidéken maradjon meg, hogy helyét ne foglalja el idegen. Nemzeti érdek az, hogy ennek a vidéknek legyen olyan kulturális gócpontja, a mely itt adja meg a teljes kvalifikációt, a mely idekötí, az ország eme részeitől való elszakadástól megóvjá ennek a vidéknek egyetemi ifjúságát, — hogy itt verjen gyökeret, itt kezdje, itt folytassa pályáját, hogy betöltse, megszállja az itteni hivatalokat, a legkülönbözőbb állásokat, hogy férfikora kezdetén, még csorbitatlan életerőben vegyen részt e vidék minden életnyilvánulásában, — erősítse a magyarság itteni életküzdelmét, küzdjön szellemi, politikai és anyagi téren az országnak ezeket a vidékeit

csókkal és minden kézzel fogható argumentumokkal szeretetre méltóan érvelnek. A lelki állapot kifejezésére rendkívül gazdag szótáruk, melynek remek szókincsével a lelki állapot legkülönbözőbb árnyalatait találóan jellemzik. Ilyenek: berüg, felönt, becsudálkozik, betörtlközik, benyal, benyaka! stb. melyek a szomjuság oltogatásának műveletét fejezik ki, míg a bevezettség bizonyos fokának jelzésére a spitzes, moszatos, burok, stb. jelzőket használják.

A szomjuság bacillusai tehát a legelénkebb természetűek, melyek a társadalmi élet mozgalmi között peridokusan lépnek föl; így a lakodalmas háznál, vagy disznótörben, bankettekben, mikor akarva — nem akarva — még azokat is megtámadják, a kik magukat e tekintetben immunisoknak vélik. Sőt roppant gyanum van arra, hogy e diszes körbe is beüt az invasio, ha ma nem is valami nagy mértékben, holnap este egész bizonyosan, mert a jubileumok iránt első rangú érdeklődéssel viseltetnek. Mint epidemikus járvány azonban csak képviselő választások idején szoktak fellépni s ilyenkor invaziójuk hetekig eltart ott, a hol a képviselőjelöltek számában túltengés van. Ezért határozott ellenségei az egyhangú választásnak.

A szomjuság bacillusainak is jelentékeny szerepe van a közéletben: a lelkesedést fokozzák, — a félénket bátorítják, — a szomorúság képeit elűzik, — az okos embereket szamarakká s a szamarakat okosakká teszik.

A lelki élet további analízisére folytán még a következő bakteriumok létezését állapíthatjuk meg, mint olyanokat, melyek akaratérőnknek irányt szabnak: a májon élősködő apró fekete-sárga bakteriumok az irigység bacillusai. Az epében a harag-, a lábikrákban és a talpakon a táncz bacillusai laknak, ez utóbbiak szenvedélyesen szeretik a zenét, melynek már első ütemeire fészkelődni kezdenek s bizsergésük által a lábukat mozgásra ösztönzik. A vesében a bosszúállás, a zuzában a hamisság, a szemekben a kacérság bacillusai laknak.

De nem folytatom tovább! Önök bizonyára az eddig hallottakból is meggyőződtek arról, hogy a fentebb felállított elméletnek igazságaira maga a gyakorlati élet nyújtja a kézzel fogható bizonyosságokat.

Itt van például a mai jubiláris ünnepély. Csak úgy, minden logikai rend nélkül vesszünk föl néhány kérdést s hallgasuk meg egyenként az adandó feleleteket. Tegyük föl azt a kérdést, hogy a Polgári olvasó-

a magyar intelligens osztályokra nézve végpusztulással fenyegető áramlatokkal.

Ha a jelenlegi fejlődés tovább tart, ha nem dob senki sem mentőkötelet emez országrészek pusztuló, széthulló elvándorló, törzsökös magyar középosztályának, úgy nem sok év múlva csak a hirmondók maradnak meg abból és ugyanazok az állapotok állanak elő, mint azokon az oláh vidékeken, a hol nincs magyar intelligencia.

A Felvidék magyarságának, kimondhatatlanul s minden más vidékénél szegényebb és szegénységét bámulatos lelkierővel takargató értelmiségének, roskadozó középosztályának a mindennapi kenyérként van szüksége olyan intézményre, mely fiainak a teljes kvalifikáció megszerzését lehetővé teszi a nélkül, hogy el ne szakítsa őket szülőföldjüktől. Ezekről az országrészekről.

A Felvidék és a Rákóczy-törvényhatóságok (Abauj-Torna, Zemplén, Sáros, Szepes, Borsod, Bereg, Ung, Maramaros, Szatmár, Gömör, Nógrád, Hevesvármegye, Kassa és Szatmárnémeti törvényhatósági városok) értelmiségének körében általános mindenfelé az a meggyőződés, hogy a nemzeti kormány megadja emez országrészek magyarságának a kassai egyetemet, mert hiszen ennek a vidéknek a mellőzését az egyetemi decentralizációnál logikusan még megindokolni sem lehetne.

Ethikai, nemzeti és a szükséglet sürgős voltának szempontjai egyaránt ellene mondanak emez országrészek mellőzésével.

Pénzkérdést szintén nem képez a dolog, mert az egyedüli állami kassai kir. jogakadémiának, mint kész jogi és államtudományi karnak s minden tekintetben a legfontosabb fakultásnak alapul vétele, esetleg a kir. gazdasági akadémiának bevonásával a helyben rendelkezésre álló kulturális tényezők felhasználása mellett számbavehető költség nélkül azonnal felállítható a kassai egyetem. Az akaraton mulik az tehát elsősorban.

Hirek és vegyesek.

Fejedelmi vendégek Gömörben. Koburg Ferdinánd bolgar fejedelem Markov tábornokkal és Curtius fővadászmesterrel vasárnap tolyó hó 9-én reggel 8 órakor a rendes vonathoz csatolt 3 szalonkocsiban Koburg Fülöp és fia Lipót hercegekkel és kíséretükkel együtt városunkba érkezett. A fejedelmi vendégeket az állomásán Marikovszky Géza uradalmi főintéző és Schulhof Pál állomásfőnök fogadta, s rövid társalgás után a vendégek az uradalmi fogatokra ültek s Balogra hajtottak, hol a rendes téli vadászatokon vettek részt. Pénteken a fejedelmi vendégek Feledről utaztak el. Megemlítjük, hogy a Koburg Ferdinánd bolgar fejedelem Balogról táviratot intézett Sztérényi József kereskedelmi miniszteri államtitkárhoz, s ebben élénken érdeklődött a Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter horgyléte iránt. Az államtitkár megköszönve a kegyes érdeklődést mindjárt válaszolt táviratilag, s értesítette a fejedelmet a miniszter állapotának javulásáról. Kellemetlen dolog is történt a vadászaton, amennyiben Markov tábornok, a fejedelem főhadsegéde véletlenségből lelőtte a vadaskert díszét, a 18-as kapitális fehér szarvasbikát. E tévedés igen bánította a magas vendégeket, de a fejedelem kárpótlásul

körnek ez a mai évforduló napja: gyémántlakodalom-é vagy az újjászületés napja, melyen fátyolt borítunk a múlt tévedéseire és hibáira s fogadalmat teszünk a jövő boldogabb törekvéseire...? E felvetett kérdésre rögtön megindul az a szerzetemreméltó eszmecsere, melynek egymásra toluó sűrű érveiből a minden kétségen felül álló örök igazságot kihüvelyezni alig lehetne.

Egyik ezt mondja:

— Persze, hogy gyémánt lakodalom! Rimaszombat polgársága ezelőtt 60 évvel házassági szövetséget kötött a társadalmi fejlődés, a haladás bájos angyalával, a kit akkor Civilisatiónak neveztek, s e frigynek boldog emlékeztetőt ünnepeljük ma.

Lehetetlen fel nem ismernünk e véleményben a nyájias, simulékony természetű bacillusokból álló temperamentumot, — míg a rákövetkező feleletből csakis egy oly temperamentumra következtethetünk, melyben a kevésbé udvarias, vastagnyakuak dominálnak; azt mondják ugyanis:

— Az az angyalnak nevezett nőszemély nem volt angyal. Csak egy angyalbőrbe öltözött szírián, a ki ma már egy házsártos és követelőző vénasszony. Fialt korában is festett bájai voltak, — csábítani tudott, de boldogítani nem. A rimaszombati polgárság, mely a civilisatiónak karjaiba vetette magát úgy járt, mint az a házias ember, a ki azt mondta, hogy életében ekkor tette a legnagyobb bolondot, a mikor megházasodott.

— No ez elég gorombán van mondva! — vágott vissza egy nyájias világnézetű bacillus. — Mert az, hogy ez a mai ünnepély gyémántlakodalom, minden kétségen felül áll. S az is egészen bizonyos, hogy ilyen alkalommal az embereknek szabad ugyan, de nem illik viccelődni. Az udvariaság legelemibb szabályai azt parancsolják, hogy a jubiláló pár által nyújtott lakodalmi élvezetekben, a kétértelmű szójátékok mellőzésével, részt vegyünk s miután mentől cifrábban felköszöntöttük az öreg párnak 60 év alatt meg nem fakult bájait, kiisszuk a kezünkbe adott poharat a saját egészségünkre.

Ez a nézete egy nyájias bacillusnak. Most már az a kérdés, hogy hol van az igazság? Mert meg vagyok győződve arról, hogy önk, a kik ez alkalommal itt megjelentek: ahányan vannak, annyiféle képen gondolkoznak. Egyik így, a másik amúgy; az egyik örül, mint a lakodalomban szokás, a másik leplezett fájdalommal emlékezik vissza az elmúlt időkre, — az egyik alig

azonnal két fehér szarvast rendelt az Ural hegységéből. A vendégek, különösen a fejedelem igen jól érezte magát, s ennek már akkor is kifejezést adott, midőn a vármegye határát átlépte. Az eredmény 51 disznó, 12 szarvas, 10 batárát átlépte. Az eredmény 51 disznó, 12 szarvas, 10 dömved, 56 nyul, 7 fácán, 11 róka, 2 ragadozó madár.

Közig. bizottsági ülés. A vármegyei közig. bizottság f. hó 10-én tartotta az évi rendes havi utolsó ülését Fáy Gyula főispán elnöklése alatt. Az ülés látogatott volt, s azon sok ügydarab nyert elintéztést.

Kórházi bizottsági ülés. A kórházi bizottság f. hó 13-án Bornemisza László alispán elnöklése alatt ülést tartott, melynek egyik fő tárgya volt a kórháznak az 1907. évre szóló költségvetésének megállapítása és elfogadása. Dr. Kármán Aladár és dr. Sigmund József kórházi osztályorvosok véglegesítése, illetve megerősítése iránt a vármegye főispánjának előterjesztést tesz. A kórház igazgatóját, dr. Löcherer Tamást felhatalmazza, hogy egy Röntgen-féle készüléket szerezzen be.

Beiktatás. Szontagh Andor országgyűlési képviselőt f. hó 12-én iktatták be fényes ünnepséggel Csetneken ág. ev. egyházi új felügyelői állásába. Az új egyházfelügyelőnek, ki a gyáripárterén elismert szakferfi és megyei közéletünkben is élénken részt vesz, sokan fejezték ki szerencsekívánataikat.

Népipari vásár. A honi ipar fellendítése czéljából, mint már előttünk ismeretes dolog, Budapesten az ország szívében népipari vásárt rendeztek. A vásár most nyílt meg folyó hó 10-én és 20-áig tart bezárólag. — Bár nagy örömet keltett e mozgalom országszerte, mégis az előintézkedések nem tettek meg a kellő széles mederben. Az országos intézőség annak idején nögyesületünk fíradhatlan buzgó elnökőjét Samarjay Jánosnért kérte fel, hogy a mozgalmat a vármegye területén vegye át és terjessze ki. — Samarjay Jánosné minden lehetőt el is követett, de az elnökség elmulasztotta őt bővebben informálni, hogy tulajdonképen mit akarnak és mily czikkeket kívánnak kiállíttatni és elárusítani. Ily körülmények között, hogy mégis az utolsó pillanatban vármegyénk sem maradt el a vásárról, abban nagy érdeme van Samarjay Jánosnének, ki az egyes vidékeket a legnagyobb gyorsasággal kereste meg ipari czikkeink kiállítására czéljából.

Sulyovszky István. gróf Andrássy Dénes jószágkormányzója a magyar ipar érdekében egy tartalmal czikkben szólal fel a „Felső Zemplén”-ben. — Ezzel ismét egy újabb jelét adja annak, hogy sok uradalmi teendő mellett a közérdek és közügyek is nemcsak lekötik figyelmét, de munkával is kíván szolgálni annak a mi az erős magyar állami eszme kiépítéséhez eszköz lehet.

Uj ügyvéd Putnokon. A miskolci ügyvédi kamara közzéteszi, hogy dr. Székely József ügyvéd Putnok székhellyel a kamara lajstromába bejegyeztetett.

Ügyességi megbízott. Nagy József rimaszombati gyakorló ügyvéd a rimaszombati kir. ügyességi kerületbe ügyességi megbízottul kinevezetett.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter a jéneianyakönyvi kerületbe Balassa Mihály tanítót anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

Kasszói gyűlés. A helybeli kaszinó választmánya Kubinyi Aladár kuriai bíró elnöklésével f. hó 13-án ülést tartott, melyen a számvizsgáló bizottság tagjaivá: Rogályi Géza, Baksay József, Madarász Pál, dr. Kovács László és Szomolnok Antal küldettek ki, kik is a számadásokat jan. hó 6-án vizsgálják. A Zachar Gusztáv pénztárnok jelentése után megállapították a megrendelő lapok jegyzékét, majd Medveczy Sándor igazgató bejelentette, hogy az ünnepélyre rendező bizottság f. hó 15-ikén felolvasást, társasvacsorát, jan. 5-ikén koncertet rendez. Végül új tagként felvetett: Bihary István tanfelügyelői tollnok.

Eljegyzés. Klein Sámuel várgedei fürdőkezelő kedves leányát: Etelkát eljegyezte Schaechter Mór kereskedő Búdszentmihályról.

várja, hogy tánczra perdüljön, a másik készül elsíratni a multat; az egyik az öröm serlegét tartva kezében nem törődik avval ami volt, csak azt várja sóvárgó lélekkel a mi lesz, — a másik kiesinynek tartja az öblös kupát arra, hogy bele sirja a mult emlékeit.

De nemcsak önk, hanem még magam is kíváncsi vagyok arra, hogy ezt a százféléképen elágazó egyéni véleményint hogyan fogom én ugyanazon mederben terelni, mikor ebben a kérdésben nekem is olyan szent meggyőződés van, mint a mi megboldogult egykori polgármesterünknek, ki egy peres ügyben azt mondta a panaszosnak, hogy igazza van s aztán azzal a biztatóssal bocsátotta el az alperest, hogy neki is igazza van, — sőt az efelett megbotránkozó hajdunak is azt mondta, hogy kendnek is igazza van.

Soha még senki annyira világosan nem dokumentálta azt, hogy ugyanazon kérdésben háromféle lehet az igazság, mint ez az adoma.

Igy vagyok én is az imént felvetett kérdéssel. Egy kis igazat adok mindenkinek.

Mert igaz az, hogy Rimaszombat polgársága ezelőtt 60 évvel szövetséget kötött Civilisatio kisasszonnyal. A krónikások szerint a kisasszony akkor hódítóan bájos jelenség volt s nem akadt olyan teremtet lélek, a ki ne örült volna azon, hogy ez a házassági szövetség létrejött.

De a másik véleménynek is van némi igazsága, midőn azt mondja, hogy Civilisatio kisasszony szép volt ugyan, mint egy mythologiai szírián, de ép oly szédelő és csalafintos, mint egy mai szírián, ki becsapja, kifosztja s végül kidobja áldozatait. Mert most már előttünk van a mult, melynek 60 éves tapasztalataiból megállapíthatjuk azt, hogy abból a hozományból, melyet a kisasszony ígért: mennyit fizetett ki.

Tessék megkérdeznünk a gombkötőket, a szűresapókat, kalaposokat, az ötvösöket s azokat a ma már nem létező czéheket, melyek egykor e város falain belül virágoztak: mi tette őket semmivé? Az az új rend, mely a menyecske beköltözése után a háztartásban előállott.

Ígért pedig mindjárt a házasság megkötésekor politikai függetlenséget, ígért ipari fejlődést s a munka révén gazdagságot. — és mindezek tetejében ígérte mindnyájunknak azt a boldogságot, melyet a műveltséggel és szabadsággal párosult vagyony nyújt. És hogy csalásága annál szembeszökőbb legyen: mindabból, a mit ígért, adott is egy kisujnyit — csalagotának.

Ünnepeltetés. Abból az alkalomból, hogy Kubinyi Andor kir. pénzügyigazgató a kir. tanácsosi czímmel felruházott a kir. pénzügyigazgatóság és a mellé rendelt hivatalok tisztviselői testületileg tisztelegtek szeretett főnöküknél. Szombath György pénzügyigazgató helyettes ez alkalomhoz méltó szavakkal emelte ki az ünnepelt kiváló tulajdonságait; a pénzügyi közigazgatás terén elért közhasznú érdemeit; a tisztikarnak ragaszkodását és lelkesülését. Kubinyi Andor kir. tanácsos megköszönve mindenekelőtt a megnyilvánult figyelmet, válaszában rámutatott azon körülményre, hogy mily nagy súlyt helyezett ő minden időben a tisztikar önértetének fenntartására és fejlesztésére; mennyire össze van forrva a tisztikar érdekeivel s kérte továbbiakban is támogatását, hogy a vezetése alatti pénzügyigazgatóság feladatait a legsikeresebben megoldhassa.

Halálozás. Gömör János Koburg Fülöp herceg nyug. központi igazgatóját és családját mély gyász érte, a család egyik valamikor szép reményekre jogosító sarja dr. Gömör Béla hosszas, kínos betegség után folyó hó 12-én 29 éves korában elhunyt. A gyászeset vidékünk uri köreiből nagy részvétet keltett. Temetése folyó hó 14-én nagy részvét mellett men' végbe Serkén az ág. ev. egyház szertartásai szerint.

A miskolci Kamara jubiláris díszgyűlésén városunkból f. hó 9-ikén dr. Kovács László, Szabó József Kozma, Varga Lajos, Gábris Barnabás, továbbá Baksay József, Benyo László, Grosinger Miksa és Horváth György kamarai tagok vettek részt.

Halálozás. György Lajos városi mérnököt, lapunk kedves munkatársát mély gyász érte, amennyiben édes anyja: György Lajosné szül. Erdélyi Erzsébet 49 éves, boldog házasságának 29 ik évében Kenderesen f. hó 8-ikán 14 havi súlyos betegség után meghalt. Folyó hó 10-ikén nagy részvét mellett temették el a kedves halottat, kinek emlékét kegyelettel őrzik a mélyen sujtott kiterjedt család.

Napközi Otthon. A nögyelet ezen jótékony és nemes célokat szolgáló intézménye ez idén 65 — a pusztákról bejáró és szegény — gyermeknek ad módot és alkalmat arra, hogy a zord tél idején naponta meleg ebédet kapjanak. — Az intézményt kedden, f. hó 11-én délelőtt nyitották meg szép ünnep keretében. Az asztalfőn Marikovszky igazgató mellett Pogány István tanfelügyelő, dr. Kovács László polgármester, Baksay István kir. tanácsos és dr. Wallentinyi Dezső nögyeleti jegyző foglalt helyet. — A budapesti országos népipari vásáron elfoglalt Samarjay Jánosné elnökő helyettesi tésében dr. Marikovszky Csider Gizella igazgató nőremek beszéddel nyitotta meg a Napközi Otthont, meleg szavakkal üdvözölve a megjelent szép számu díszes közönséget, különösen az iskolai gondnokság képviselőjeként megjelent Baksay István kir. tanácsost, Pogány István kir. tanfelügyelőt és dr. Kovács László polgármestert, majd leuduletes, szép beszédben fejtegette azt a nemes hivatást, melyet ez intézmény czéljával tűzött ki. — A szép beszédből közöljük a következő poetikus részt:

„A Napközi Otthon létesítése körülbelül összeesett azzal az időponttal, mikor a gyermekvédelem államosítása folytán részben a jótékony egyesületek munkajereje, valamint annak a nagy társadalmi tökének egy része is felszabadult, melynek neve: emberbaráti szeretet. — Lehetett volna-e szebb célt találni, mint e felszabadult munkaerőt, e magas sztosz töke kamatait, legalább részben, annak a néposztálynak támogatására fordítani, a melylyel szemben, — valljuk meg, — eddig édes kevés történt. — sőt... valamikor, valahol mulasztás történt. — A magyar nemességnek azon minden idők nagyságát fölfülmuló tette: a jobbagság felszabadítása után, dicsőséges, ragyogó napok, azután évekig tartó sötét, vigasztalan éjszaka, majd virradat, utánna lázas munka következtek, — esoda-e, ha e közben elfeledtünk valamit a munkásosztályt összeforrasztani a nemzettel. — A jobbagság a miénk volt, kinek jutathott eszébe, hogy jön idő, mikor a munkás

Mindjárt, alig két évi házasság után (1848. márcz. 15.) adott egy kis trónörökös, kinek születése határtalan lelkesedést keltett, de a nagy reményű csecsemőt, alig másfél éves korában (1849. okt. 6.) egy borus őszinapon megfojtotta.

Adott szabadipart, — de megsemmisítette a czéhbéli életnek régi romantikáját — s ezzel egy jó adag idealizmus hullott ki polgáraink lelkéből.

Adott nagyobb fényt az elmékben, de elvett valamit a szívekben. Adott tudományt, műveltséget, de elvette a patriarchalis jókedvet.

Adott konzervgyárat, de elvette a katonaságot.

Adott fényes tervet a csatornázásra és vízvezetékre, de nem adott hozzá pénzt.

Adott egy olyan hosszú furót, melylyel a föld másik oldalig furhatunk, — de nem adott hozzá vizet.

Adott 43% pótdótot, de még mai napig sem mutatta meg azt a forrást, mellyel a fedezetlen terhek tétéleit lemoshatnók.

Mindezek olyan vélemények pro és contra, melyek minden tuzelt voltunknál fogva is az igazságnak csiráit hordják magukban. Én azonban nem csatlakozom egyik véleményhez sem, hanem megmaradok a magam igazságánál, a mely szerint mindennek, a mi volt, a mi van és ami lesz, oka a bacillus. Ha a társadalom halad, fejlődik s a civilisatiónak beváltja a hozzá fűzött reményeket: ez annak a jele, hogy polgártársaink temperamentumában tulsulyra jutottak a nemes irányú bacillusok, — ha visszafeljődünk: élünk kell olyan orvosságokkal, melyek a rosszakat megölik. Én hiszek az én elméletemben, melynek gyakorlati igazságaira a kézzelfogható példákat ez igen tisztelt társaságban is megtalálhatnám. Egészen bizonyos vagyok abban, pl. hogy az utánam következő szereplők vérkeringését a lámpaláz bacillusai teszik élénké. — az ifjuság talpában pedig a táncz bacillusai bízserenek. — Le tudnám olvasni az arcokról, hogy kiket hoztak ide a lelkesedés-, kiket a hiúság- és kiket a szerelem bacillusai. — sőt úgy reggel felé megmondhatnám azt is, hogy hány emberben voltak ébren a szomjuság bacillusai.

De hozta bár össze e mai díszes társaságot az emberi lélek indulatainak százfélé árnyalata: ez uttal mind a száznak egy központja van: s ez a rimaszombati derék polgári olvasókör, melynek az újjászületés e mai napján egy szívvel, lélekkel boldog jövőt kívánunk!

Olcsó bevásárlás ékszerekben.

Tulhalmozott raktár folytán mélyen leszá-
litott áron kaphatók

karácsonyi és ujévi ajándéknak

alkalmas, minden fajta arany- és ezüst órák, arany-,
ezüst- és drága köves ékszerek, valódi ezüst
evőeszközök és minden fajta ezüst tárgyak.

Nagy raktár az angyal védjegyű világhírű

grammophonok és hanglemezekben

Részletfizetésre is kaphatók.

TIGERMAN és ENYEDI
órák és ékszerek, és
a magyar kir. államvasutak órása
RIMASZOMBAT.

1-3

Polgári bormérés átvétel.

A rózsá-utca 28. szám alatt levő koresma-
helyiséget — a melyet eddig csapos által ke-
zelttem — a mai naptól személyesen fogom
vezetni. Tudatom egyúttal, hogy a *Ragályi 1905.*
évi termésű bort utcára 34, az ideit pedig 28
kr.-ért mérem.

Jó és olcsó butorok

DEUTSCH GÉZA

butoriparos raktárában Rimaszombat
Kossuth utca 3. (Dr. Weinberger-féle ház).

Tömör keményfa, vas- és réz-
butor, háló-, ebédlő-, szalon-, uri-
és leányka szoba-berendezések, va-
lamint egyes butordarabok a legolcsóbb
árban és jó kivitelben kapható.

Legalkalmasabb karácsonyi és
ujévi ajándékok.

Saját műhelyemben a legkényesebb iz-
léseknek megfelelő montirozások elvállaltatnak
és a legszebb kivitelben készíttetnek el.

2-*

Hirdetmény.

5956. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Rimaszabadi**
község tagosítás folytán a 2579-869. évi igazságügyi
ministeri rendelet értelmében készített telekkönyvi átala-
kítási tervezete hitelesített és ezzel kapcsolatosan mind-
azon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886 évi XXIX.
t.-cz., 1889. évi XXXVIII. t.-cz. és 1891. évi XVI. t. cz.
tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik,
1892. évi XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás a telek-
jegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése fogatosítottatni fog.
E czélból a helyszíni eljárás a nevezett községben
1907. évi január hó 21-én veszi kezdetét.

Ennélfogva felhívatom:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgya-
lason személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek
meg és az új telekkönyvi tervezet ellen a netaláni észre-
vételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi
telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből
eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irá-
nyában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben elő-
forduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést ki-
válnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje
előtt a kitűzött napon kezdődő eljárás folyama alatt
jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat
mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanokhoz tulaj-
donjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezése alkalmas
okirataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. XXIX.
t.-cz. 15-18 és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5, 6, 7
és 9. §-ok értelmében szükséges adatokat megszerezni
iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt ig-
zolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi
tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval
ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyil-
vánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvé-
nyesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezmény-
től is elesnek.

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt
közvetítésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog
van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyintén az ily be-
jegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a
bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy tör-
lési engedély nyilvánulása végett a kiküldött előtt jelen-
jenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvez-
ményétől elesnek.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Ri-
maszombatban, 1906 évi december hó 6 án.

1-3 **Dr. Musotter**, kir. törvényszéki bíró.

SZOYKA PÁL

női kézimunka-, rövid-, szövött-, díszmű-, játék és divatáru-üzlete Rimaszombat.

Ajánlja:

Dús raktárát mindennemű női-kézimunka kellékekben; előnyomott,
kezdett és kész kézimunkákban.

Jutányos áron függőcongré és horgoló cordonetteket.

Nagy kiterjedésű himző előnyomdáját, keresztöltéses, horgolási és egyéb
kézimunka kölcsön-mintáit.

Lombfűrészeti, faragászati fa- és bársony égetési kellékeit.

Karácsonyi és alkalmi ajándéktárgyak, himzéssel befejezendő és kész plüs-
kazettek, albumok, emlékkönyvek, tározsák, ridikülök és egyéb dísz-
műárut.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy üzletemet ez idén egy
teljesen új játékraktárral kibővítettem, melyben minden igényeknek megfelelő
dolgok nagy választéka feltalálható.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és leggyorsabban eszközöltetnek. 5-*

FLEISCHER és TÁRSA

gazdasági gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemeltartásával czélsze-
rűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

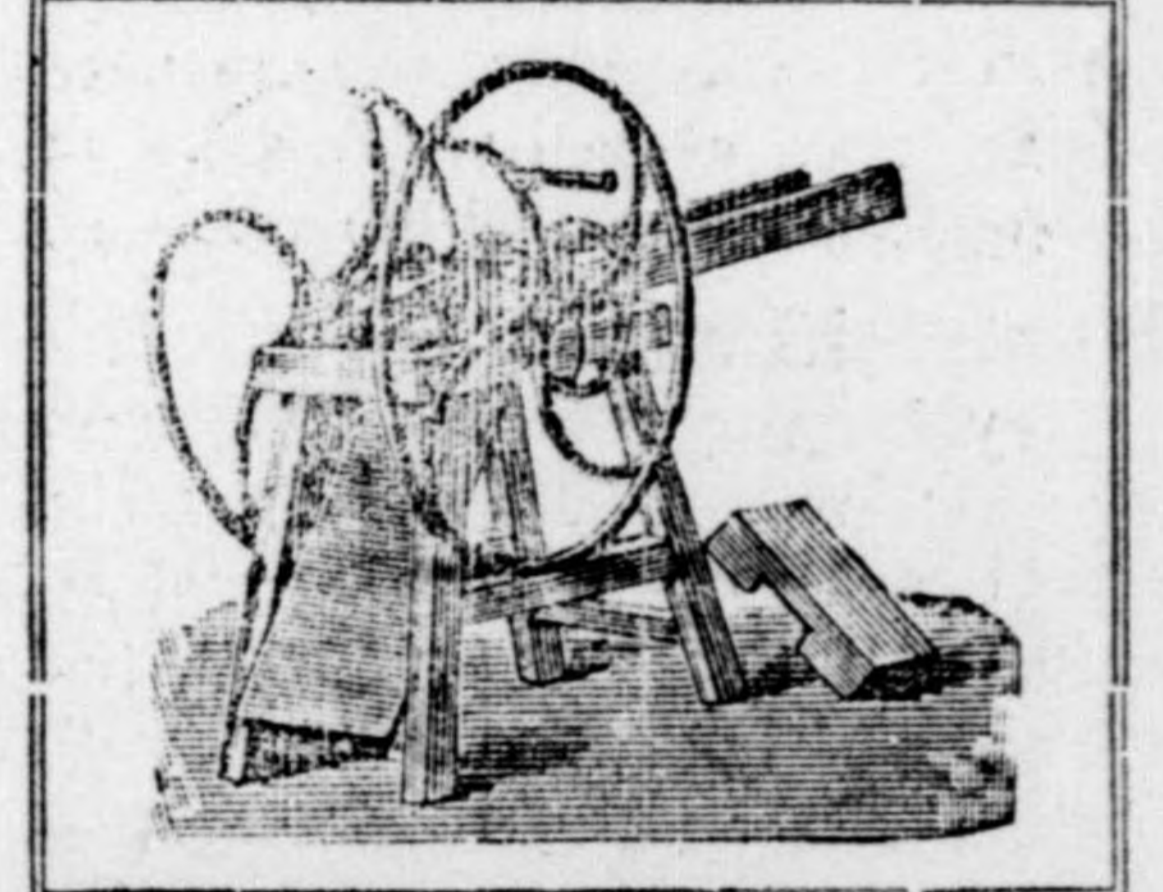

Szeoskavágókat, kézi- vagy
járgányhajtásra.

Répvágókat és tengeri-
morzsolókat.

Olajsajtolókat és olajmag-
pörkölőket.

Olajmag-zúzókat, — továbbá
őrli és daráló malmokat,

Progress-tisztító gépeket, lisztosztályozó hengereket,
szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat,
malom- és szeszgyár-berendezéseket stb. 1-6

Gépeink, eszközeink és egyéb gyarmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. — Gazda-
sági gépeink képes-, valamint öntődéni gyártmányai árjegyzékét kívánatra bérmentve küldjük.

Eladó birtok.

Gömörmegyei **Naprágy** község s a kistécs-
kei és szentdemeteri puszták határában 150 m.
hold — lakóház, gazdasági épületekkel ellátott
szántóföld, rét, erdő és legelőből álló — birtok
szabad kézhől eladó — Ertekezhetni lehet **Nagy-
rőcsén, Szuhay Zsigmonddal.** 3-3

Hirdetmény.

3167. sz. — **Nagyrecske** község és a hozzá
tartozó **Kisrecske** pusztá telekkönyvének birtokszabá-
lyozás következtében fogatosított átalakítása az 1905.
évi 41039. számú igazságügyministeri rendelet követ-
keztében kiegészítették s az eljárás keretében bevont 652/a
rég. 56/b. új hrzi számú ingatlanról elkészített tervezet
hitelesítésére határnapul **1907. évi január hó 19-én**
reggeli 9 órája Nagyrecske községbe, a helyszínére ki-
tűzetik, mely határnapon a jelzett ingatlanra nézve a
tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzése végett az
1886. XXIX., 1889. XXXVIII. 1891. XVI. és 1892.

XXIX. t.-czikkekben szabályozott eljárás és az idézett
t.-czikkek határozmányai értelmében ugyanazon határ-
időben fogatosítottatik.

Ennélfogva felhívatom: 1. Mindazok, a kik a te-
lekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve ok-
adatolt előterjesztést kívának tenni, hogy a telekkönyvi
hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő
eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseit
igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdon-
jogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas ok-
irataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. XXIX.
t.-cz. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5, 6, 7. és 9.
§§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni ipar-
kodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazol-
ják avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi
tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval
ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét
nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem
érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvez-
ménytől is elesnek.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Tornalján, 1906 évi november hó 16 án.

1-3

Basilidesz, kir. aljárásbíró.

Legalkalmasabb,
legkedvesebb

karácsonyi és ujévi ajándéktárgyak:

képeskönyvek,

verseskönyvek

ifjusági iratok,

imakönyvek,

albumok,

emlékkönyvek,

díszművek,

olajfestékek,

levélpapírok.

Óriási választék-
ban kaphatók:

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat.